BYGDEHOVET

Søndre Lands samlende storstue

- Et fantastisk Bygdehov
- Fremtidens trekultur
- Klimasmart bygdemobilitet
- En kompakt og mangfoldig sentrumskjerne

HOVS STORSTUE
Kraften ligger hos de lokale innbyggerne!
Håndverkskultur og kulturelt håndverk blir samlingsstedet for fremtidens bygd.

asplan viak
DRMA

INNLEDNING

Parallelloppdraget tar sikte på å definere en helhetlig tilnærming til sentrumsutviklingen i Hov, slik at Hov blir et kompakt, levende og attraktivt kommunesentrum med opplevelser og aktiviteter for lokalbefolkningen, besøkende og gjennomreisende.

Trenden i Hov er tydelig: Handelssenteret i sør drenerer sentrum gradvis for handelsarealer. Her er parkeringsflaten stor, gangavstanden liten og handleturen effektiv.

Hov står foran et viktig veivalg: Skal sentrum flyttes sørover og reduseres til et stopp på veien? Eller er historien, kulturen og lidenskapen sterk nok til at sentrum kan igjen bli et unikt møtested langs Randsfjorden?

HOV - EN BYGD MED HISTORIE

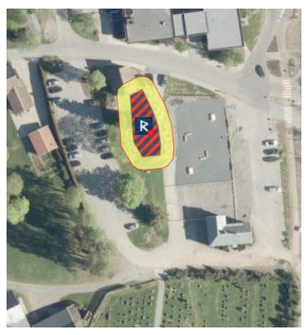

1. Vikingrøtter

Beliggenheten til Hov, i en solrik helling med næringsrik jord og med god tilgang på Randsfjordens ressurser, gjorde stedet til en naturlig plass for tidlig bosetting.

De historiske sporene forteller om et langhus fra vikingetiden som fortsatt ligger skjult i terrenget mellom kirken og oppistua.

Langhuset hadde et sentralt samlingsrom , et "hov", hvor alle tilknyttet langhuset samles. Rundt ilden ble samholdet styrket, kunnskap og historier delt og planer lagt for tiden fremover.

2. Tømmermenn

Naturressursene har alltid vært viktige for utviklingen av Hov og regionen rundt.

I en periode hvor tømmereksport var Norges primære levebrød, vokste regionen rundt Hov frem som en viktig leverandør. Her fantes rikt med skogsarealer og flittige arbeidsfolk. Fjorden fungerte som effektiv infrastruktur til transport.

Tømmer har festet seg som en vesentlig del av stedets identitet og historie. Dette er synlig i praktfulle bygninger over et stort området.

3. Skyssveiene

Etterhvert som kongeriket utviklet seg, oppstod behovet for kommunikasjon på tvers av fjellene.

Den første kjøreveien mellom Bergen og Christiania ble åpnet i 1793, og traseen gikk naturligvis gjennom Hov!

Veien gjennom var en viktig livsnerve for bygda og gav nye muligheter for næringene i området.
Dampskipstrafikken på Randsfjorden var viktig.
I 1906 kom også togene til Hov da Valdresbanen ble åpnet.

4. Møbelindustri

Prosjektet og suksessen Hov|Dokka viser kraften som ligger i små samfunn som er innovative og handlekraftige.

Ikke bare er dette en viktig historie, men det viser også kompetansen som finnes i lokalsamfunnet. Hov|Dokka var godt håndverk på flere nivåer:

Trekulturen
Håndverksindustrien
Ambisjonsnivå
Innovasjon
Arbeidsinnsats
Lederskap

5. Hov idag

Hov er et samfunn med sterke bånd mellom innbyggere. Det er et rikt liv både innen kultur, idrett og frivillighet.

Innbyggerne er kraften som driver samfunnet videre. De er representerer det samlende bålet, tømmeret og industrieventyret - de er Hov!

UTFORDRINGER:

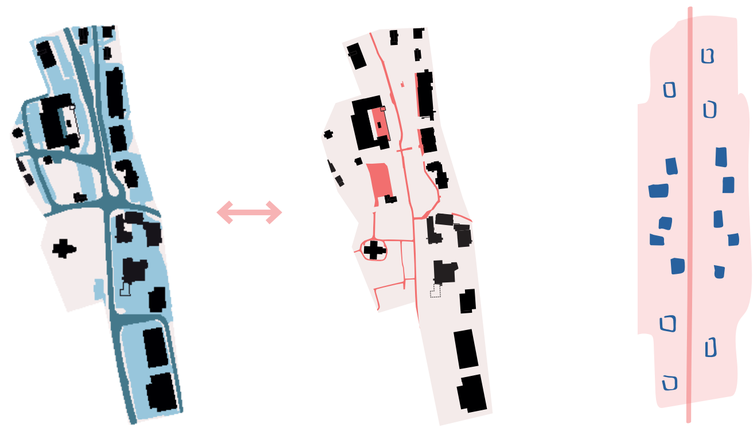

Bilens plass... *Menneskers plass...* *Et utflytende sentrum*

3 OPPFORDRINGER TIL ET BEDRE HOV

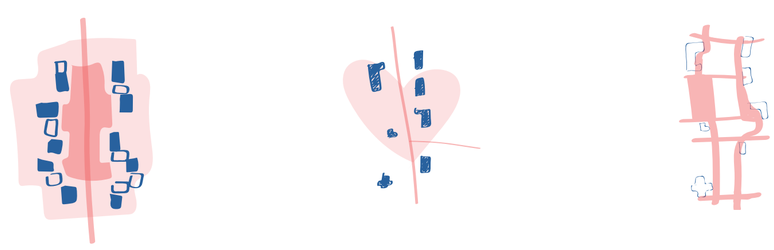

1. Samle kraft!

Hov bør samle alle aktører innenfor handels- og servicenæringen og arbeide for et sterkt og tydelig handelssentrum. Initiativ og tiltak som trekker sentrumsfunksjoner ut av sentrum bør reguleres. Dagens historiske sentrum må åpnes opp mot gatene og aktører må koordinere åpningstider og reklamere for felles langåpne dager.

En tydelig ressurs bør bidra for å lage strategier og følge opp tiltak som bidrar positivt. Aktiviteter tilknyttet kultur, idrett, frivillighet, skoler og lokale bedrifter kan inkluderes i sentrumsbegivenheter for å skape maksimal oppslutning.

2. Skap et hjerte!

Hov er ikke et tilfeldig sted langs fylkesveien. Hov er et omdreiningspunkt med røtter tilbake til vikingene. Et tettsted som har tilpasset seg ulike konjunkturer og skiftende økonomier. Et lokalsenter i en region som bidro sterkt til landets tømmereksport og viste internasjonale ambisjoner med prosjektet Hov|Dokka.

Fremtidens Hov bør bygges med historien og kulturen som selve hjertet. Med gode byrom, grønne frodige omgivelser og bebyggelsesstruktur skapt for innbyggerne, kan sentrum bli et sted hvor opphold, fritid og lek er like viktig som handel.

3. Prioriter forbindelsene!

Hov må knyttes til omgivelsene bedre. Både de nære omgivelsene og områder lenger unna. Særlig gjelder dette for de myke trafikantene. Med gode forbindelser vil avstander oppleves mindre, terskelen for å velge bilen blir høyere og trivselen økes.

Fremtidens Hov bør ha forbindelser som begrenser barrierevirkningen av fylkesvegen og knytter handelsarealene i øst med kulturtilbud i vest. Bevegelsen i sentrum bør være attraktiv, romlig og ha høy tetthet av allmenne funksjoner.

VIDERE PREMISSER FOR UTVIKLING

Næring og bolig i sentrum

Kompakt sentrum

Grønne forbindelser

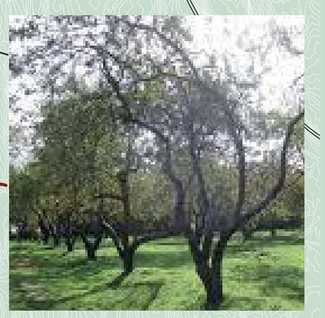

LANDSKAPET

Hov ligger nært vann og skogen, eller fjorden og åsen som det sies i Hov. Friluftslivet i Hov er knyttet til både fjorden og åsen.
Kråkvika er ligger rett nedenfor sentrum og her er det stor aktivitet på til vanns og på land spesielt på sommerstid. Småbåthavna ligger her og et område til rette lagt for bading, sandvolley og parkområde tiltrekker folk på ved arrangementer og ellers.
Skogen som ligger rett ovenfor Hov sentrum blir brukt til turer og trening av folk som bor i Hov og av skoler og barnehager til de nære utflukter. Før i tiden var dette arbeidsplassen til veldig mange av innbyggerne i kommunen, men i dag er arbeidet med skogen i stor grad drevet av maskinførere. Det er et stinettverk som det har vært jobbet med å skilte og lage turbeskrivelser. En opplagt mulighet for å gjøre turnettverket nærmere knyttet er der folk bor i Hov og tilreisende er å etablere en tur sti på den nedlagte Valdresbanen sitt skinnespor. Sammen med en sti langs fjorden vil det bli en rundtur i Hov som både gir opplevelser ved vannet og skogen. I dag er det vanskelig å finne forbindelsene fra skogen og gjennom Hov ned til fjorden. En etablering og merking av mer turveier på fra fjorden til åsen og vil også gi muligheter til de som ikke er lommekjent eller vokst opp her til å finne de fine og unike plassene. Og det er mange som har mistet den tilhørigheten til skogen som forfedre hadde. Et nettverk av turstier som både går langs fjorden og langs «linna» vil lage flere ytre looper som kan kobles sammen og går igjennom Hov sentrum.
Vinterstid er det skimuligheter fra sentrum på den nedlagte toglinja og videre østover som knytter seg på Toten/Gjøvik sitt løypenettverk. Det er faktisk mulig å gå fra Hov til Oslo i oppkjørte skispor.
Hytter, det er mange hytter omkring Hov, spesielt rundt Trevatn. Det er også mange som reiser gjennom Hov på vei til hytter lengre nord som Synnfjell og Valdres.
Det store landskapsbilde er preget av den nord sør gående Randsfjorden, dette er et blikkfang og en attraktiv utsikt. Fra gammelt av ligger det mange storgårder i strøket på grunn av skogsdriften og de er plasser med utsikt mot fjorden og ofte vendt sørover. Så det har vært status å ha utsikt og eksponerte plasseringer i landskapet.
Hov sentrums ligger på en liten ås i åssiden og hindrer at det er noe utsikt til fjorden fra sentrum. Er det mulig å gi dette tilbake til sentrum?

Jordbruket har alltid stått sterkt i bygda ved siden av industrien som kom og tok over når skogbruket ikke lengre ga så mange arbeidsplasser. Det er mange som driver med landbruk og som livnærer seg av jorda. Karlsens tulipan gartneri og Berthas bakeri er begge ledende innenfor sine næringer i Norge. Vi henter inspirasjon fra gården og henter inn frukthagen.
Eplehagen vil være et viktig bindeledd mellom Fladsrudtomta og de større butikkene lengre sør. Det er viktig å skape den forbindelsen så folk som handler også vil tiltrekkes resten av Hov. I Eplehagen vil det være flere bygg med næring i første etasje og boliger i etasjene over. På bakkeplan skal fasadene være åpne og henvende seg mot publikum. Små attraksjoner langs gangsonene som benker, kunstinstallasjoner og apparater som inviterer til bevegelse, både til små og store.
Kirken sin drift garasje må vike plass til en utsiktspaviljong. Dette er et av de få stedene i sentrum hvor du ser fjorden og den iboende kvalitet som Hov har.
Forbindelsen over veien til Eplehagen og bensinstasjonen skal styrkes.
Bensinstasjonen får beholde sin plassering, men trafikken skal styres så det vil bli tryggere for gående i dette området. Rutebilstasjonen flyttes nord i sentrum til den tomme tomta ved XI bygg.

plan 1:5000 i A1

Topografi

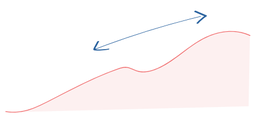

Ei vestvendt åsside, med fjorden og skogen som grenser

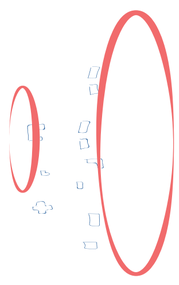

Sentrum ligger mellom to åser, den store åsen og det mindre høydedraget som kirken ligger på

Lokalklima

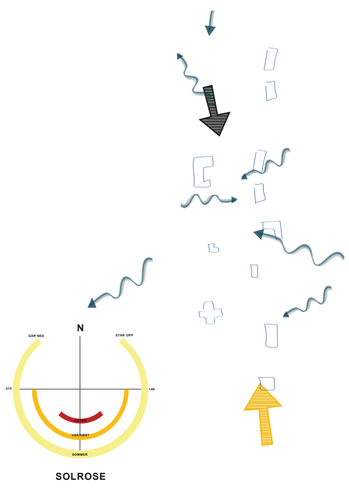

Fremherskende vindretning er fra nord på vinterstid og fra sør på sommerstid. Kaldlufta følger terrenget og legger seg i sukk og nedsenker. Solas innfallsvinkler er vist i soldiagrammet

Overvann

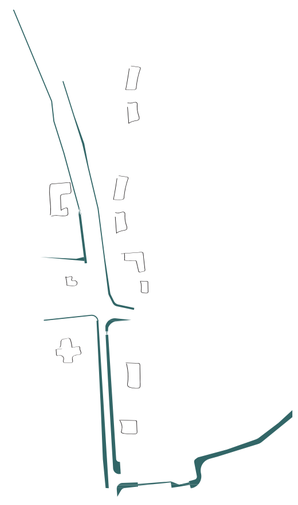

En blågrønn struktur med åpne overvannsløsninger i renner og regnbed for å ta seg av de økende vannmengdene som er tendensen for fremtiden. Sikrer også et biologisk mangfold i Hov sentrum

Vegetasjon

Stedsegne arter og insekstvennlig trær skal inn i bybilde. Trær skaper liv, romdannelser, senker farten til bilister, gir dyreliv og gir økt trivsel nei

Eplehagen

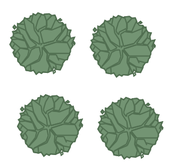

Eplehagen - Området sør for Gretteguta vil transfomeres til et område hvor det plantes frukttrær som blomster på våren og få frukter på høsten, inspirert av frukthagene man finner på gården rundt Hov. Området binder Handlesfunksjonenei sør sammen med

Valdresbanen

Traseen ligger der og muligheten om å gjøre den om til en gang-og sykkelvei vil gi mye til samfunnet. Ikke bare en innholdsrik turvei, men en trafikksikker ferdselsåre mellom tettstedene.

Turstier i loop

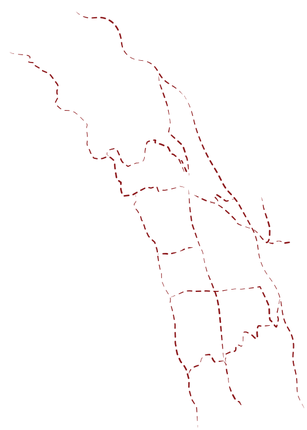

Turstier som henger sammen og har sentrale tilknyttningspunkter er viktige for at de skal brukes. God merking og smarte løsninger gir enkle og gode opplevelser fra bruker***e.***

SENTRUM

Byrom og hverdagsliv

ASPLAN VIAK+DRMA

Bygdesmart trekultur

Hov og Søndre Land besitter enorme ressurser innen håndverks- og treindustrien.
Kompetansen burde utnyttes i utformingen av byromene man utvikler. Dette vil kunne skape entusiasme og eierskap til bygda!

Bygdeloop

En serie av byrom knyttes sammen til en sammenhengende runde, en bygdeloop. Denne danner en tydelig form og synliggjøres ved hjelp av økt kvalitet på belegning, belysning og møblering. Trasèen binder sentrum sammen i alle retninger og er en skreddersydd trasè for de myke trafikantene. Byrommet har ulike kvaliteter og et mangfold av tilbud.

Blågrønt hjerte

Sentralt i loopen er den grønne lungen. Et blågrønt hjerte som viser tydelig frem Hovs sterke tilknytning til både fjord og skog. Den grønne parken er Hovs nye fasade mot bilveien. Her kan fruktrær bli en attraksjon både i blomstringsperioden og under innhøsting. Regnbed og åpne bekker for overvann skal bidra til enkel og frodig håndtering av overvann. Samlet vil den sentrale parken bidra til å gjøre Hov sentrum til en sansepark.

Bylivsloopen

Bygdeloopen bør over tid utvikles til å være en samlende struktur for et mangfold av aktiviteter og funksjoner. Samlet vil strukturen og alle aktørene her utgjøre det særegne lokale bylivet i Hov. Funksjoner langs bygdeloopen kan inkludere dette byrommet som del av sitt areal og åpne sine fasader mot gaterommet. Dette er innbyggernes og handelsnæringens utstillingsvindu, en loop for samhold og byliv.

Parkeringsloopen

Hov kan bli et unikt sted hvor naturen og menneskene er gitt prioritet i en ny bystruktur. Dette innebærer at bilene må vike i større grad en idag. Langtidsparkering er organisert som en ytre ring rundt sentrum og gir god tilgang til alle deler av Hov uten at det dominerer opplevelsen. Korttidsparkering er løst med lommer langs fylkeveien. Her kan det også etableres ladepunkter for elbiler og stoppfelt for buss. Antall P-plasser er redusert, men tydeligere differensiert.

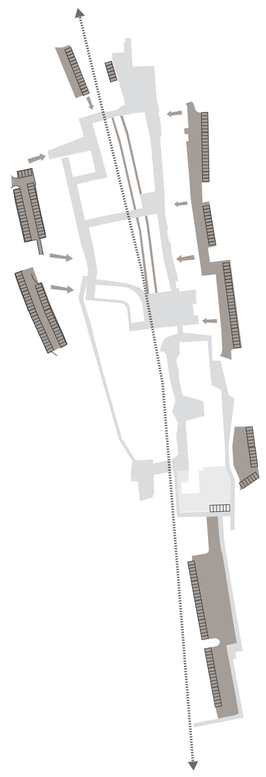

Sosial bærekraft

Der hvor folk møtes starter dialogen. Samtalen mellom lokale innbyggere utgjør en kraft som er grunnleggende for både problemløsning, fremtidsvyer og hverdagslig trivsel. Samfunnet rundt Hov er avhengig av gode møteplasser. Utendørs og innendørs, formelle plasser og uformelle steder. Steder som legger tilrette for ulike aldre, interesser og bruk.

Som hovet i et langhus og bålet i et jegerlag, er møtestedene grunnlaget for kunnskapsutveksling, samhold og fremtidplanlegging. Ungdommene har vist vei med sitt samlende hus, nå gjenstår det å utvide tilbudet til å angå flere.

Miljømessig bærekraft

Det frodige landbrukssamfunnet rundt Hov fortjener et sentrum som i større grad støtter opp om naturens kvaliteter og biologiske mangfold. Grønne korridorer gjennom sentrum med variert beplantning vil styrke de naturlige habitatene for insekter.

Åpen overvannshåndtering med regnbed og bekker vil være et visuelt og funksjonelt bidrag til sentrumsmiljøet. Dette vil skape frodig vegetasjon og livsgrunnlag for ytterligere økosystemer. Sentrum kan fremstå som en sansehage, attraktiv og smart.

Økonomisk bærekraft

Handelsnæringen definerer i stor grad livet i sentrum av Hov. For å øke den økonomiske bærekraften til disse og samtidig skape marked som gir rom for etablering av nye aktører bør det lages en tydelig strategi og styringsverktøy som over tid understreker dette.

BYGDESMART TREKULTUR

Hov Fritidshotell

Hov som kommunesenter er en naturlig distributør av tjenester til hyttenæringen. En koordinert løsning for dette vil kunne innebære hytteutleie, vedlikeholdsoppgaver, matinnkjøp, transporttjenester, utvask etc. Vi foreslår at det utvikles et lokale i sentrum som ivaretar denne rollen. En utvidet turistinformasjon og et desentralisert hotellkonsept – Hov Fritidshotell.

Handel og næring

Sentrum bør bli et sted hvor det frister å oppholde seg. Et sentrum laget for opphold gir mer omsetning og er et triveligere sted å arbeide. Bebyggelsen i sentrumsområdet bør være utadrettet på gatenivå. Sekundære innganger og logistikk som renovasjon og varelevering bør ikke oppta mer plass enn nødvendig.

Dagens kommersielle og kulturelle funksjoner bør samles i et tydelig avgrenset sentrumsområde, slik at det kan oppstå positive synergier. Nye mobilitetsløsninger bør integreres i sentrum og utvikles i dialog med handelsnæringen.

KLIMASMART BYGDEMOBILITET

Framtidens mobilitetsløsninger utvikles med fokus på lade- og deleløsninger i tillegg til buss og bil. Dette styrker bærekraften og tiltrekker besøkende.

Vi foreslår at Søndre Land går foran som en bærekraftig bygd og lanserer "Bygdenøkkelen".

Med Bygdenøkkelen kan alle få tilgang på mobilitetsløsninger akkurat som man har tilgang til bøker med bibliotekskortet.

Bildeling, elsykkeldeling og generelt samarbeid i bygda for å gi alle tilgang på kjøretøy og fartøy kan skape samhold.

Ref. Werfenweng

UTSIKTSPAVILJONGER

En av de iboende kvalitetene som Hov har er landskapet det ligger i. Med et par utsiktspavilinger rammes denne utsikten inn. Enten om man sitter på benkene i paviljongen eller man passerer forbi og får et glimt av den innrammede utsikten.
De ligger også plasser i tilknytting til loopen og til turveinettverket. Og vil være enkle møteplasser og utfartsmål.

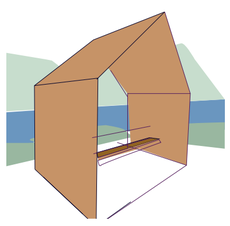

LEVENDE HANDELSSENTER

Hov er stedet der lokalbefolkning og besøkende samles til innkjøp og hverdagsliv. Sentrumsvegen er det sentrale punktet som synes fra fylkesveien og har en viktig plass i lokalbefolkningens hjerter.

For et mer levende handelssenter må det bygges videre på opplevelsen som sentrumsvegen legger opp til. Det må friste med et ærend i sentrum.

Opplevelser, menneskelige relasjoner og nødvendige innkjøp må smeltes nærmere sammen. På denne måten kan sentrum bli levende og attraktiv.

Hov blir samtidig arena hvor miljømessig bærekraft, sosial bærekraft og økonomisk bærekraft forenes.

Alle prosesser og beslutninger må tilfredstille alle dimensjonene. Parallelt med den fysiske utviklingen må Søndre Land kommune jobbe med en samfunnsdel som

setter ambisiøse og bærekraftige mål for samfunnsutviklingen.

Det bør etableres forpliktende samarbeid for å nå målsettingene sammen med Innovasjon Norge, fylkeskommunen og Staten.

Søndre land kommune og Hov skal være et fyrtårn for bærekraftig og innovativ samfunnsutvikling.

Hovlitunet omsorgssenter
Leiligheter
Leiligheter
Ungdommens hus
1. etasje: Næring
2. etasje: Leiligheter
Torg med trampoliner og ballbane
Helsehuset
Ny adkomst
Torg/shared space med vareadkomst
Leiligheter
Busstopp på gaten
Torg/shared space med vareadkomst
Frivilligsentralen?
Utsiktsplass med paviljong
(Bygg rives)
Biblioteket
Langsgående parkering
Amfi og aktivitetsplass
Skatebowl
Promenade
Torg
Lekeplass
Bygdahov fleksibelt bygg Frivilligsentralen? Arrangementsplass
Bygdemuseum
1. etasje: Næring
2. etasje: Leiligheter
Sti langs gammel kongeveg
1. etasje: Næring
2. etasje: Leiligheter
Leiligheter
Lekeplass
EPLEHAGEN
Circle K fremtidig ut-vikling?
Elbil ladestasjon
Utsiktsplass med paviljong
(Bygg rives)
Rekkehus
Promenade langs butikkfasader
N

Illustrasjonsplan
1:1000

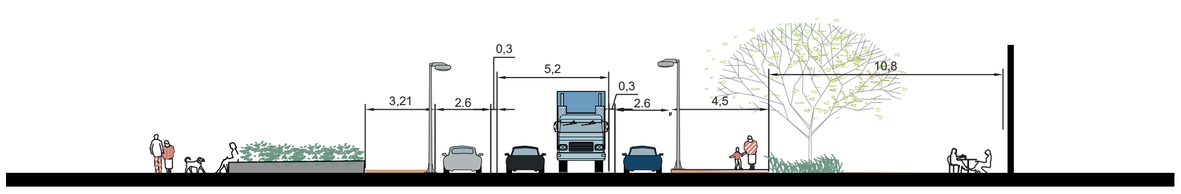

HOVET

Storstue og møteplass

ASPLAN VIAK+DRMA

FREMTIDENS HOV
Håndverk og tømmer har skapt Hov.
Et samlende sted hvor dette inngår kan også definere fremtiden for bygda.

KULTURMINNENE

Skjult i terrenget ligger selve opprinnelsen til Hov som stedsnavn. Et langhus fra vikingtiden bekrefter bosetting langt tilbake i tid. Disse historiske sporene bør inkluderes tydelig i en plass for fremtidens Hov.

LANGHUSET

Langhuset var en imponerende avansert konstruksjon av lange trestokker. Huset skjermet folk og dyr fra vær og vind. Her fantes opphold til en liten bygd og midt i huset var et Hov. Hovet var samlingsrom for både ritualer, diskusjoner og fest.

TØMMERHOGST

Bygda i Hov har siden videreutviklet metoder for å livnære seg av tømmer. Og spektakulære trehus med langt mer avanserte byggetekniske systemer er å se over hele landskapet.

HUSET -ikonet

Hovs nye hov strekker armer rundt den viktige historiske plassen som ligger vest på Fladsrudtomta. Bygningen kan ha en konstruksjon som definerer romlighet på tilsvarende måte som Langhuset og være fremtidens innvendige møteplass.

FUNKSJONENE

Biblioteket er tiltenkt hovedrollen i det nye bygget. Men her kan også innpasses et åpent verksted. En arena for kunnskapsutveksling og samhandling med trehåndverk som utgangspunkt. Bruken bør være fleksibel og henvende seg mot alle. Her kan juleverksted, loppemarked, strikkekvelder og forelesninger vekselvis innpasses. Øvrige etasjer kan inneholde kontorfelleskap og bolig.

PLASSEN

Hovet danner en fasade mot sentrum og avslører en indre plass som deltar i bylivet. Samtidig favner den om kulturminnene i sørvest og avgrenser en solrik plass skjermet fra trafikkstøy. Tydelige gjennomganger gjør plassen tilgjengelig og åpen for alle.

GJENNOMFØRINGSPLAN

Forankring fryder! En bærekraftig sentrumsutvikling i Hov må bygge på god forankring og eierskap til prosessene som skaper forandring.

Innbyggere og aktører må involveres og utfordres til å finne tiltak som øker attraktivitet både for egne eiendommer og sentrum som helhet.

En gjennomføringsplan bør ha tydelige milepæler og ambisjoner. Samtidig må tiltak og delmål ha realisme.

Inkludering av statens vegvesen, fylket, innovasjon Norge og andre sterke aktører kan være med på å heve ambisjoner og generere økonomi for realisering.

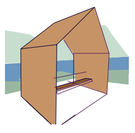

2020

Små og umiddelbare grep viser endringsvilje

2025

Planlegging og handlekraft gir synlige resultater

2030

Sentrum er rik på attraktive offentlige plasser både inne og ute

2035

Hov er en attraksjon og forbildeprosjekt for bærekraftig

FASEPLAN:

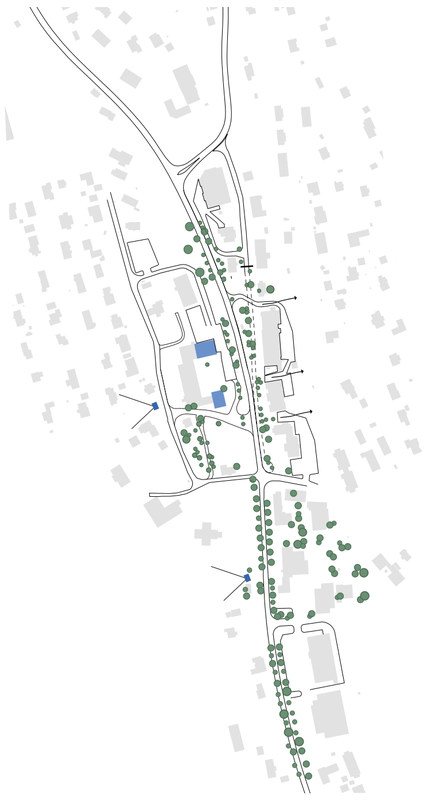

2020

1. Utsiktspaviljonger viser den fantastiske utsikten
2. Sentrumsvegen stenges ved ungdomshuset.
3. Fylkesveien endres til en bygdegate med langsgående parkering
4. Sentrum beplantes og får grønnere preg
5. Bygdeloop merkes opp med malte fortau som midlertidig tiltak
6. Gangforbindelse knytter sentrumsvegen og Sølvhaugveien
7. Parkering fjernes i et område foran biblioteket og ny plass etableres med enkel møblering og beplantning.

2025

1. Ny avkjøring til Rådhuset og helsesentret i nord etableres
2. Bygdeloopen fortettes med bebyggelse
3. Gangforbindelse knytter sentrumsvegen og Sølvhaugveien
4. Torget oppgraderes
5. Parken utvikles i syd

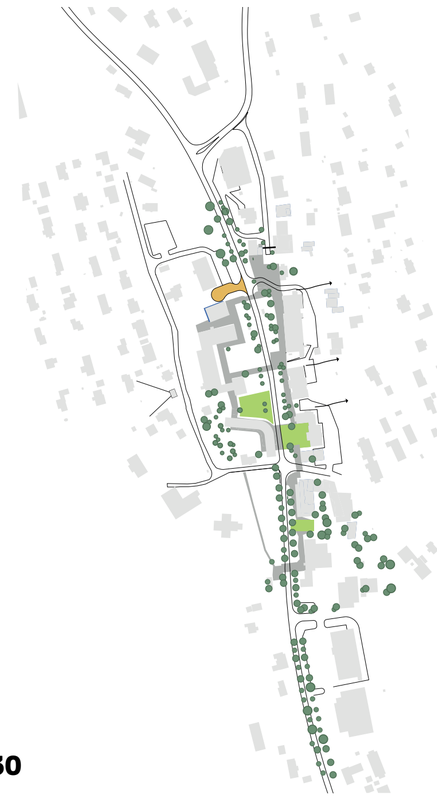

2030

1. Ny avkjøring til helsehuset i nord etableres
2. Bygdeloopen fortettes med bebyggelse
3. Eplehagen utvikles
4. Parken utvikles i syd

2035

1. Bebyggelse er ferdig utbygd
2. Hov sentrum yrere av liv
3. Håndverk og lokalmat kommer folk lang fra å oppleve og handle
4. Fruktblomstringen er en attraksjon
5. Bilene er ikke synlige i bybilde

Bygdehovet og Fladsrudplassen

Snitt 1:300

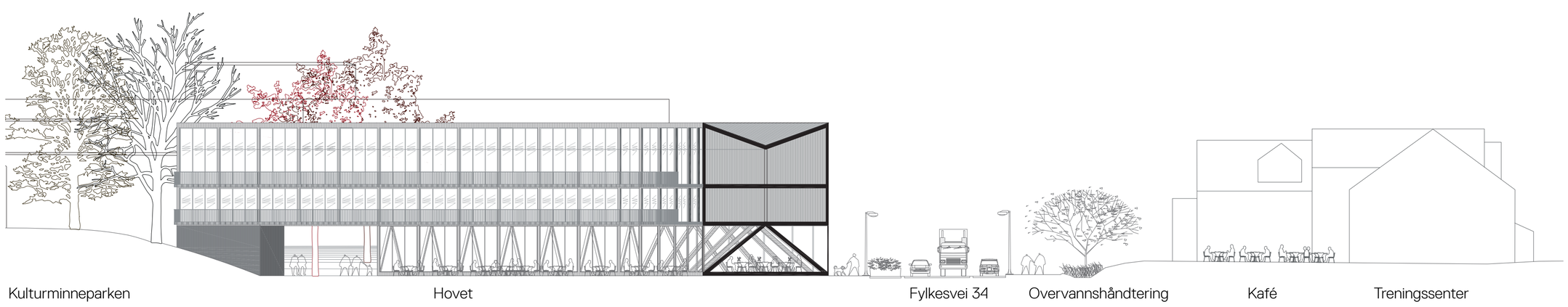

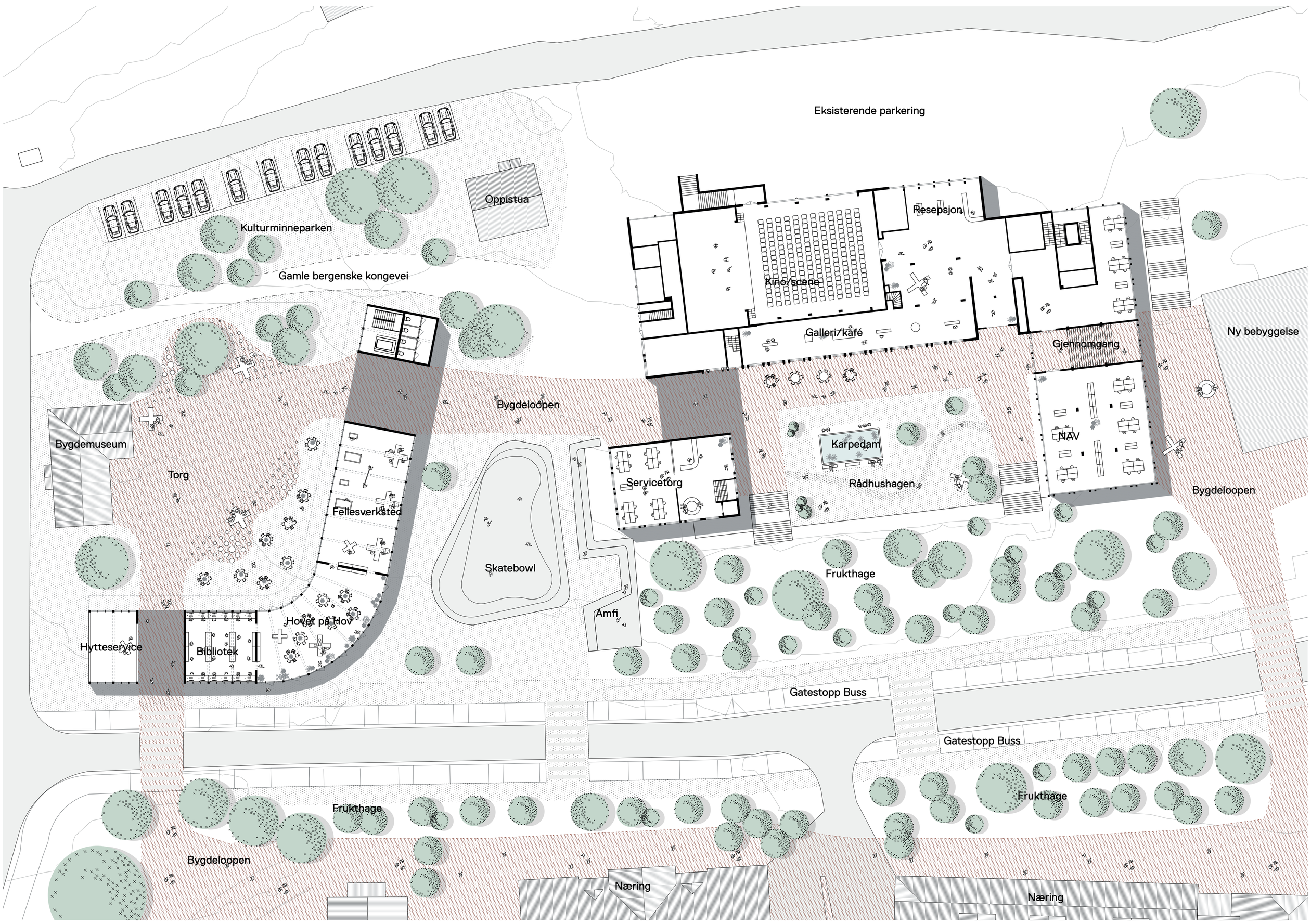

Utsnitt 1:300